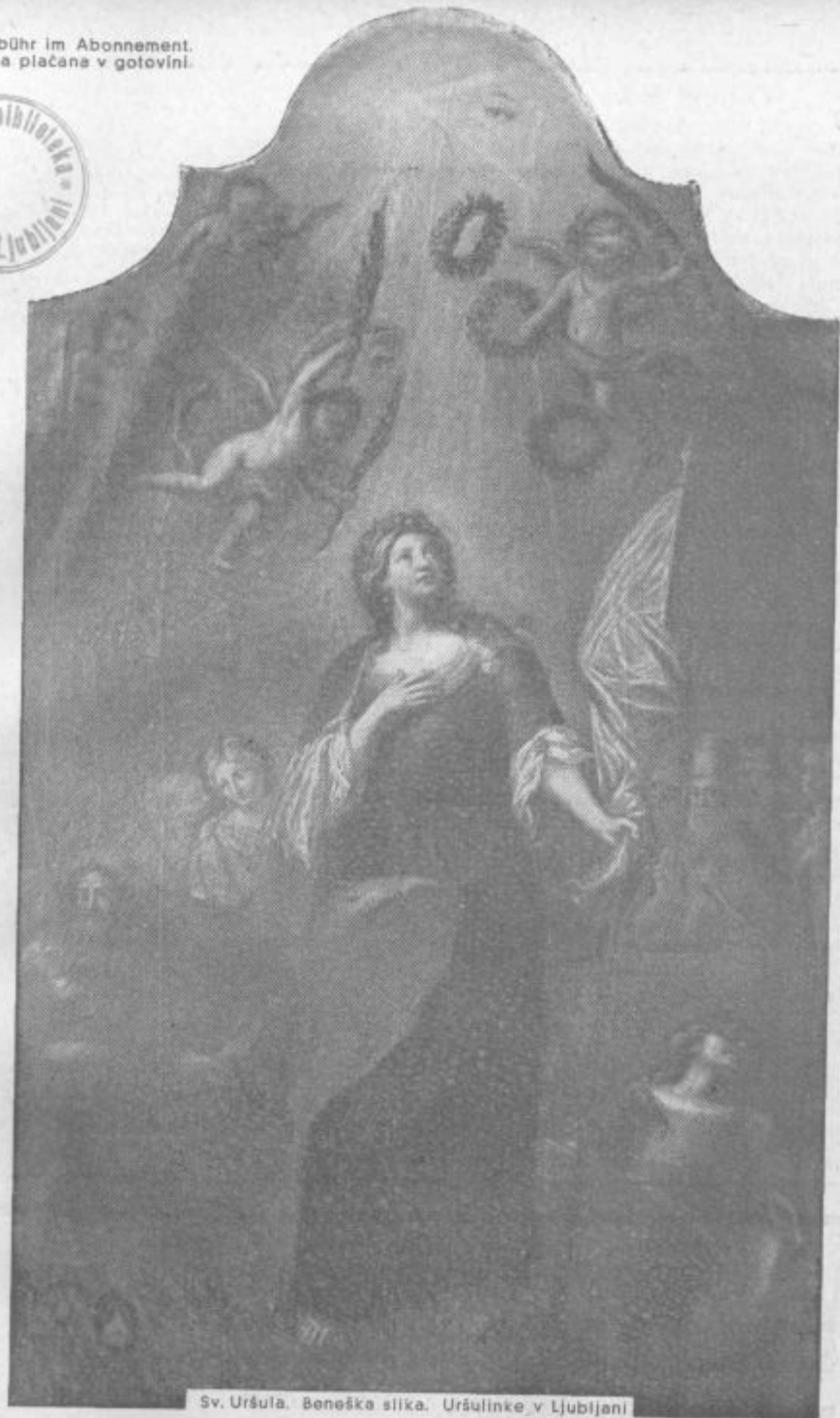

Postgebühr im Abonnement.
Poštšina plačana v gotovini.

Sv. Uršula. Beneška slika. Uršulinke v Ljubljani

BOGOLJUB

OKTOBER 1944

DOBRE KNJIGE

Ali — Ali. Če je potrebno zopet in zopet grajati nerazložljivo ravnanje nekaterih »pobožnih« Slovencev in Slovenk, ki se vkljub vsemu pojasnjevanju in grajnju ne morejo otresti nevarne zmote, ki je v tem, da imajo kar naprej na jeziku opravičevanje of-arških zločinov, da komunizem še vedno kakor koli podpirajo, — imamo v tem nov dokaz, da manjka tem nerazsodnemu darov Sv. Duha. Kako res nujno je, da se dan na dan priporočamo tretji božji osebi za razsvetljenje.

Ali more človek zdrave pameti odobravati zločinska početja komunistično nadahnenih oseb? Saj je vendar dovolj jasno, da sodelujejo pri uničevanju duhovnih in telesnih dobrin, ki so našemu narodu svetel? — Kako morejo take osebe še prejemati sv. zakramente opravljati posvetitve? Trez-

nemu človeku to ne gre v glavo.

Ni odveč, če je v zbirko salezijanskih knjižic sprejeta nova brošurica, ki jasno dokazuje, da nihče ne more biti obenem katoličan in komunist: Ali — ali?

Za dušo. Po družinskih zapiskih izdal Ernest Drouven. Prevedel A. Koritnik. Založila Mladinska založba. Cena broš, 10 lir, vez, 18 lir. Zgodba o mladem Poljaku Ivanu grofu Dymu, ki ga vzgaja mož z jasnovidnim pogledom v dušo človeka in v bodočnost, duhovnik dr. Brezčay. Jedro povesti leži v tem, da se mladi grof vda skrivnemu grehu, ki ga celo na smrtni postelji iz napačne sramežljivosti zamolči, pa ga jasnovidni vzgojitelj pravočasno še reši. Knjižico, ki ima večjo vzgojno kot literarno vrednost, zlasti mladini toplo priporočamo. Obsega 88 strani.

Odpustki za oktober 1944

Pomni! Kdor edmolci del rožnega venca v cerkvi ali doma, dobi vselej odpustek 5 let, v oktobru 7 let; za skupno (zasebno ali javno) molitev r. v. pa 10 let — enkrat na dan.

Ce uporabljati blagoslovljeni molek, dobiš še dotične odpustke. P. o., kdor se udeleži v cerkvi skupnega r. v., če je tam prejel sv. zakramente.

Verniki, ki na rožnovensko nedeljo (1. okt.) in vso osmino opravijo pobožnost r. v., prejmejo sv. z. in obiščejo katero koli cerkev ali javno kapelo, so deležni p. o. — Kdor izven tega sopraznika ta mesec 10 dni zapored odmoli del rož. v., more dobiti p. o. pod istimi pogoji.

1. Nedelja (rožnovenska) prva v m. V cerkvah, kjer je ustanovljena r. v. bratovščina, morejo dobiti vsi verniki odpustke, kakršni so »porejunkski« — pod istimi pogoji. Darujejo jih lahko dušam v vceah. — Vrhu tega prejmejo čl. r. v. br. tri p. o., 1. če v br. c. molijo p. n. sv. o.; 2. če so pri mesečni procesiji; 3. če v br. c. nekaj časa pobožno molijo pred izpost. sv. R. T. — P. o.: 1. čl. br. sv. S. J.; 2. tem, ki nosijo višnj. škapiuir.

4. Sreda, prva v m. Sv. Frančišek Ser. P. o. vsem, ki opravijo kakšne nabožne vaje n. č. sv. Jožefu, prejmejo sv. obh. in molijo p. n. sv. o. — P. o. vsem vernikom v vsaki

cerkvi pod nav. pogoji. — (V. o., to je: blagoslov s p. o.)

5. Četrtek, prvi v m. P. o. čl. br. sv. Reš. T. v. br. cerkvi; če te brez velike težave ne morejo obiskati, pa v žup. c.

6. Petek, prvi v m. Sv. Marija Franciška. P. o. vsem, ki prejmejo spravno obh., se udeležijo javne pobož. n. č. sv. S. J. in molijo p. n. sv. o. (P. o. tudi vsem, ki gredo k sv. obh. in sami opravijo kakšno pobožnost v zadoščenje presv. S. J., obiščejo cerkev in molijo p. n. sv. o., pa se ne morejo udeležiti javne pobožnosti, kjer se opravlja. — 2. čl. br. sv. S. J.; 3. čl. br. sv. R. T. kakor večeraj; 4. tem, kakor 10. dan.

7. Sobota, prva v m. P. o. tem, ki prejmejo sv. z., opravijo kakšne nabožne vaje n. č. Brezmadežni, da nekoliko zadoščejo za njej storjena razžaljenja, ter molijo p. n. sv. o.

10. Torek. Sv. Daniel in tov. P. o. vsem vernikom v cerkvah treh redov sv. Frančiška; tretjerednikom tudi v žup. c., kjer ni redovne.

11. Sreda. Materinstvo D. M. — Osmina sv. Frančiška. P. o.: 1. čl. br. N. Lj. G. v. br. c.; 2. tem, kakor večeraj.

12. Četrtek. Sv. Serafin. P. o. tem, kakor 10. dan.

15. Nedelja. Sv. Terezija st. P. o.: 1. danes ali v osmini vsem vernikom v karm. cerkvah; 2. čl. škap. br. karm. M. b. tudi v žup. c., če ne morejo obiskati redovne; 3. tem, ki nosijo višnj. škap.; 4. čl. br. sv. R. T., kakor 5. dan; 5. čl. družbe sv. Petra Klav., če molijo za razš. sv. vere in p. n. sv. o.

19. Četrtek. Sv. Peter Alkant. P. o. tem, kakor 10. dan.

21. Sobota. Sv. Uršula. P. o. čl. br. sv. Uršule ta dan ali v osmini v br. c.

26. Četrtek. Bl. Bonaventura. P. o. tem, kakor 10. dan.

28. Sobota. Sv. Simon in Juda Tad. P. o. čl. družbe sv. Petra Kl., kakor 10. dan, točka 5.

29. Nedelja, zadnja v m. P. o. tem, ki vsaj trikrat tedensko odmolijo skupno r. v.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

zadruga z neomejenim jamstvom,
v lastni palači na Miklošičevi c. 6
(nasproti hotela „Union“)

*Sprejema hranilne
vloge v vsaki višini
in jih najugodneje
obrestuje, daje po-
sojila na vknjižbo
in proti poroštvu.
Posojilnica je bila
ustanov. 1895. leta*

M. Elizabeta, O. S. U.

Z rožnim vencem

Z rožnim vencem v mladi dan!
Srci najini naj tesno strne
rožni venec, ta nebeška vez,
naj kot nepropusten jez
celo moja dušo v te obrne,
moja ljuba mati!

Z rožnim vencem v moj poklic!
Jasna luč naj bo za misli moje,
v rožnem vencu vate naj strme,
s tabo rade se vtope
v slavo, žalost in veselje tvoje,
moja ljuba Mati!

Z rožnim vencem v križ in boj!
V težkih dneh, ko duša bo klonila,
rožni venec dal mi bo moči;
v najtemnejši vseh noči
križe moje z mano bo nosila
moja ljuba Mati!

Z rožnim vencem tudi v smrt!
Mrzla roka bo takrat držala
rožni venec, moj rešilni trak,
moje duše častni znak,
in po njem bo gori me spoznala
moja ljuba Mati!

Rožni venec v roke!

Nobenega dvoma ni, da je molitev sv. rožnega venca Materi božji posebno ljuba. Saj ga je že sv. Dominik — po besedah papeža Pija XI. — čudovito razširil po nagibu božje Porodnice in ne brez višjega opomina.

In zopet je to molitev v naših časih Mati božja sama priporočila, ko se je prikazala v lurški votlini in nedolžno deklico s svojim zgledom učila moliti. In kakor bi to še ne zadostovalo, je v najnovejšem času preblažena Devica v prikazovanjih v Fatimi ponovno in izrecno naročila svetu po nedolžnih pastirčkih, da naj se krščanski svet z vso vnemo oklene sv. rožnega venca.

Cerkev pa nas je po papežu Leonu XIII. in Piju XI. posebej pozvala, da bi zlasti v mesecu oktobru opravljali to molitev v dva posebej določena namena, namreč:

za zedinjenje vzhodnih kristjanov in

za zmago nad sovražniki krščanske in človeške omike.

Znano je, kako velik prijatelj sv. rožnega venca je bil veliki papež Leon XIII.; znano pa tudi, kako je gorel in spodbujal v svojih okrožnicah k cerkveni edinosti. Obe ti dve želji je pa strnil v svoji znameniti okrožnici o rožnem vencu, ki jo je izdal 20. septembra l. 1896. K molitvi rožnega venca nas poziva

med drugimi tudi z naslednjimi besedami: »Od dne do dne nas vedno bolj podžiga želja, ki smo jo zajeli iz božjega Srca Jezusa Kristusa, da pospešujemo započeto delo zedinjenja od Cerkve ločenih bratov. Spoznamo pa, da se to nikakor drugače ne da bolje doseči kakor z močjo svetih prošenj. Posnemajmo zgled Kristusov, ki je prosil v goreči molitvi Očeta, naj bi bili njegovoga nauka učenci edini med seboj v veri in ljubezni. Kakšno moč pa ima priprošnja njegove najsvetejše Matere v ta namen, to sijajno dokazuje svetopisemska knjiga: Apostolska dela. V njej se omenja učencev prvi zbor, kako so obljubljenega Sv. Duha darov z velikim zaupanjem prosili in pričakovali; obenem se pa posebej omenja navzočnost Marijina, ki je z njimi vred prosila: Vsi ti so enodušno vztrajali v molitvi, z ženami, z Marijo, materjo Jezusovo. (Ap. d. 1. 14.) Kakor se je nastajajoča Cerkev oklepala Marije, najboljše posredovalke in varovalke edinosti, tako naj bi se godilo tudi dandanes po vsem katoliškem svetu; zlasti oktobra meseca, ki smo ga ob svojem času posvetili češčanju nebeške Matere z rožnim vencem. Naj se torej poudarjeno opravlja ta molitev, zlasti, da bi si izprosili sveto edinost. Nič ni Mariji, ki je najtesneje združena s Kristusom, ljubše, nič prijetnejše, kakor da so tisti, ki so krščeni z enim in istim krstom, istotako med seboj združeni v veri in popolni ljubezni. —

Molimo torej z velikim zaupanjem sv. rožni venec pogosto v dosego cerkvene edinosti. Saj nas k tej molitvi posebej vabi tudi sedanji papež Pij XII., ko piše v okrožnici: Skrivnostno telo Kristusovo: »... In še to silno želimo, da bi se skupne molitve z gorečo ljubeznijo ozirale tudi na fiste, ki so po nesrečnem verskem razkolu ločeni od nas. — Zato s podvojeno vnemo ponavljajmo ono božjo molitev našega Rešenika k nebeškemu Očetu: »Naj bodo vsi eno, kakor ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bodo tudi oni v nama eno, da bo svet veroval, da si me ti poslal.« (Jan, 17. 21.)

Druga velika, javna zadeva, ki naj bi jo oklepali v molitev rožnega venca posebej v oktobru, pa je: zмага nad sovražniki krščanske in človeške omike. To zadevo pa nam je posebej priporočil pokojni papež Pij XI., ko je 29. septembra 1937. izdal tudi posebno okrožnico o sv. rožnem vencu, v kateri piše med drugim: »— Želimo, da bi še z večjo vnemo opravljali sveti rožni venec zlasti v oktobru, in to vsi verniki, bodisi v cerkvah, bodisi doma. To naj bi se zgodilo zlasti s tem namenom, da bi sovražniki božjega imena, ki taje večnega Boga in ga predrzno zaničujejo, ki ovirajo prostost krščanske vere in Cerkve, ki nameravajo, nesmiselno ustaoljajoč se vsem božjim in človeškim pravicam, pahniti v razsulo in pogubo človeški rod, da bi ti sovražniki po premožni priprošnji Device Marije vendar spregledali, se spokorili ter se izročili vstemu varstvu Marijinemu. Ona, ki je zmagoslavno prepodila grde zmote albigencev iz krščanskih dežel, ona naj bi na naše pobožne prošnje odvrnila tudi nove zmote, zlasti komunistov, ki obujajo na več načinov in zaradi raznih zločinov spomine na stare zmote. In kakor je bil za časa križarskih vojsk en glas vse Evrope, ena in ista molitev, tako naj v sedanjem času po vsem svetu, v mestih, trgih in vaseh, da, v zadnjih zaselkih z združenimi srci in močmi iskreno prosimo Mater božjo Marijo, da bi bili premagani sovražniki krščanske in človeške omike in da bi utrujenim in zaskrbljenim narodom zasvetil pravi mir. Ako bodo to storili vsi, v pravem duhu, z največjim zaupanjem in gorečo pobožnostjo, smemo upati, da bo preblažena Devica kakor v prejšnjih časih tudi zdaj od božjega Sina izprosila, da bodo viharni valovi popustili, se zmanjšali in umirili. Tako bo tej pohvale vredni krščanski molitvi sledila sijajna zmagava. —

Radi upoštevajmo torej tudi to željo pokojnega sv. očeta. Vklepajmo v molitev sv. rožnega venca vse Bogu in Cerkvi odtujene ljudi, po besedah sedanjega sv. očeta Pija XII. ... Če so mnogi žal po zmoti ločeni od katoli-

Stara sprejemnica v rožnovensko bratovščino. Risal Jelovšek. Kranj

ške resnice in nočejo odpreti src za navdihe božje milosti, tega ni krivo samo to, ker sami premalo molijo, ampak ker tudi kristjani premalo goreče za to molijo. Zato pa ponovno spodbujamo vse, ki goreče ljubijo Cerkve, naj po Odrešenikovem zgledu stanovitno molijo v ta namen.

Ob misijonski nedelji

Prizadevanje za neumrljive duše, da bi spoznale in ljubile Kristusa, imenujemo *misijonsko delo*.

Je pa to delo dvojno: *delo za domače misijone*, za duše naših bratov in sester tu doma, v domačem kraju, domači deželi, kjer Kristusa že poznajo in ga ljubijo, a so ga tudi mnogi zapustili, in *delo za misijone v poganskih deželah*.

Obojno delo je *važno* in obojno je delo *krščanske ljubezni*, tiste vseobsežne ljubezni, o kateri pravi sedanji sveti oče Pij XII. v okrožnici Skrivnostno telo Kristusovo: »... da nikogar ne izključuje, marveč objema ves človeški rod. Saj je naš Zveličar zato prelil svojo kri, da bi vse ljudi, ločene po narodnosti in rodu, na križu spravil z Bogom

in jih strnil v eno telo. Te ljubezni ne more razbiti različnost v rodu in običajev, ne morejo je zmanjšati neizmerna prostranstva morja, ne razdreti vojske, bodisi pravične, bodisi krivične.« —

Da! Tudi delo za duše doma je *važno* in bo po tej vojski še posebej potrebno. Saj bo dolgotrajna vojska v mnogih dušah tako zelo zrahljala versko življenje. In kako veliko bo verska zaostalost še posebej pri mladini v onih krajih tudi med nami, kjer nimajo rednega dušnega pastirstva, kako zelo bodo versko otopele duše onih, ki se bodo morda po končani vojni vrnili iz gozdov in tujine. Ni dvoma, da čaka duhovnike in laične apostole v sedanjih in povojnih časih težka naloga domačega misijonstva.

Kljub temu pa vendarle tudi v teh časih ne smemo pozabiti, da so tam za morji prostrane dežele, ki jih pokrivajo še temne in smrtne sence, kjer se še ne blešči ime Jezusovo, kjer milijoni in milijoni duš še nič ne vedo o Betlehemu in Kalvariji, o odrešenju in zveličanju ter so v največji nevarnosti, da se večno pogubé.

Tudi za te duše moramo *ob vsakem času po svojih močeh poskrbeti*. Kajti Kristus je za vse umrl. Za vse je tekla s križa sveta Rešnja Kri. Vse je Kristus odkupil iz sužnosti greha in večnega pogubljenja. Toda dejansko deležen odrešenja je le tisti, ki zajema in pije iz »studencev Zveličarjevih« (Iz 12, 3). To se pravi, ki z vero in ljubeznijo sprejema Kristusa Odrešenika in ki po sv. krstu postane ud njegovega duhovnega telesa.

»Mi vsi pa moramo s Kristusom v tem zveličavnem delu tako rekoč tovariško sodelovati... Zveličar namreč hoče«, piše zopet Pij XII. v omenjeni okrožnici: »kolikor sam nevidno vlada Cerkev, da ga udje njegovega skrivnost-

31. oktober. Sv. Volbenk. Skica Janeza Šubica. - Uršulinska cerkev, Ljubljana

nega telesa podpirajo pri izvrševanju odrešilnega dela. To pa ne more biti zaradi njegove potrebe in slabotnosti, ampak zato, ker je sam tako ukrenil v večjo čast svoje neomadeževane neveste. Na križu umirajoč, je neizmerni zaklad sicer podaril svoji Cerkvi, ki ni pri tem nič sodelovala, kjer pa gre za razdeljevanje tega zaklada, pa hoče, da ima pri tem posvečevalnem delu njegova čista nevesta ne le delež, marveč da to delo nekako izhaja iz njene dejavnosti. Zares strašna skrivnost in nikoli dovolj premišljevana; da je namreč zveličanje mnogih odvisno od molitev in prostovoljnih v ta namen sprejetih žrtev in odpovedi udov skrivnostnega telesa Kristusovega in pa od pomoči pastirjev in vernikov, predosem družinskih očetov in mater; vsi ti morajo v ta namen tako rekoč tovariško sodelovati z našim božjim Zveličarjem.»

Vsak kristjan je torej dolžan po svoji moči sodelovati s Cerkvijo za rešenje lastnih krščanskih bratov, pa tudi poganskih duš.

Iz zgorajšnjih besedi sv. očeta Pija XII. spoznamo tudi, na kakšen način se moramo udeleževati zunanjega misijonskega dela, četudi nas Bog ne kliče, da bi odšli v misijone. Delati moremo in moramo najprej z molitvijo. Mi molimo, v daljni poganski deželi pa dobiva misijonar novih moči; mi molimo, v daljni poganski deželi pa se odpirajo duše poganov Bogu; mi molimo, v daljni poganski deželi se pa užigajo novi plameni apostolske ljubezni. K taki molitvi za misijone nas zopet posebej pozivlja sedanji sveti oče v isti okrožnici, rekoč: »Po Kristusovem zgledu tudi mi vsak dan prosimo Gospoda žetve, naj pošlje delavcev v svojo žetev, in vsak dan naj se k nebu dvigajo skupne molitve nas vseh — za one, ki v poganskih deželah širijo in pospešujejo kraljestvo božjega Odrešenika.«

Obenem z molitvijo moremo pospeševati pokristjanjenje poganskega sveta tudi z voljnimi premišljevanjem trplje-

nja Gospodovega in s premagovanjem samega sebe. In to zopet po besedah Pija XII., vzetih iz okrožnice Skrivnostno telo Kristusovo: »... V vseh časih je bilo za rešitev duš potrebno združevati svoje bolečine s trpljenjem božjega Odrešenika. Posebno pa naj bo to dolžnost vsem danes, ko skoraj po vsem svetu divja strašni vojni požar in povzročča toliko smrti, toliko bede, toliko bridkosti. Enako naj bo danes še posebna dolžnost vsem, da se vzdržujejo strasti, zapeljivosti tega sveta ter razbrzdanih telesnih slasti, pa tudi tistih ničevih in nečimrnih zemeljskih reči, ki nič ne pomagajo ne za vzgojo in rast krščanskega duha, ne za nebesa.«

Podpirajmo torej misijone z molitvijo, z voljnimi prenašanjem časovnih bridkosti in z odpovedjo. Podpirajmo pa jih po svoji moči tudi z denarnimi prispevki. Če je že v mirnih časih v misijonskih krajih mnogo potreb, jih je danes v vojnih prekucijah še toliko več. Če so že v mirnih časih denarni darovi misijonarjem potrebni (za zidanje kapel in cerkva), so danes še dvakrat bolj zaželeni.

15. oktober. Sv. Terezija. Beneška slika. Uršulinska cerkev, Ljubljana

Cesar Friderik III. ustanavlja ljubljansko škofijo. Ljubljanska stolnica.

Molitveni nameni za oktober

Od 1. do 7. oktobra:

Molimo, da bi naš narod pobožno molil sv. rožni venec.

Mesec oktober je posvečen Mariji, Kraljici presvetega rožnega venca. Ta mesec naj bi se poživila med našim na-

rodom molitev sv. rožnega venca, ki je že zamrla na mnogih slovenskih ustnicah. Naj bi nas zanjo navdušila Fatimska mati božja, ki je trem malim pastircem naročala pri vseh šestih prikazovanjih: »Molite pobožno vsak dan rožni venec!«

Jul. Quaglio: Papež Pij II. posvečuje prvega ljubljanskega škofa. Ljubljanska stolnica.

Ves naš narod mora poslušati Marijino naročilo: možje in fantje, žene, dekleta in otroci. Vsi stanovi se morajo združiti v tej prelepi molitvi: preprosti in izobraženi. Tako smemo upati, da si bo v pobožni molitvi sv. rožnega venca, ki je v tem, da ne molimo le z ustnicami, ampak premišljevaje, naš narod izprosil versko obnovo in pravičen mir.

Od 8. do 14. oktobra:

Molimo za naše bolnike.

Sv. oče Pij XII. nas v okrožnici o skrivnostnem telesu Kristusovem opominja, da naj nam bodo pri srcu tisti udje Cerkve, za katere je imel naš Zveličar še posebno ljubezen: oslabele, ranjeni in bolni, ki potrebujejo naravnega ali nadnaravnega zdravila.

Kristusov zgled nas torej spodbuja, da s posebno ljubeznijo skrbimo za bolnike. Navadno smo v skrbeh samo za njih telesno zdravje, na njihove duše pa pozabljamo. Le malo storimo, da bi bolniki svoje trpljenje prenašali vdano v svoje lastno posvečenje in v posvečenje drugih. Koliko svetost bi mogli bolniki na ta način doseči in koliko duš spreobrniti! Velikega pomena trpljenja bolnikov za apostolsko delo se zaveda belgijska Katoliška akcija, ki daje svojim bolnim članom na zborovanjih najčastnejša mesta in jim vsak teden piše pisma, v katerih jih spodbuja, da darujejo trpljenje v njene namene.

V tednu molitve za bolnike ne prosimo Gospoda Jezusa, prijatelja bolnikov, le za njihovo zdravje, ampak predvsem da bi v svojem trpljenju rasli v popolnosti in reševali z njim duše večnega pogubljenja.

Od 15. do 21. oktobra:

Priporočajmo sebe in svoje zadeve škofu Baragu.

Vsi smo prepričani, da gre v duhu svetosti umrlemu misijonskemu škofu Frideriku Baragu čast oltarja. Ali ni zato čudno, da se mi njegovi rojaki ne zatekamo k njemu, o katerem smo uverjeni, da je pred Bogom svetnik? Imamo ga v nebesih. Naš je. Pozna naše kraje in ljudi. Ve, kako je treba ravnati s Slovincem, da zapusti zla pota in postane dober. Poln misijonske gorečnosti bi rad posebej rodni zemlji izprosil izrednih milosti v izrednih časih. Le zaupanja čaka, mile prošnje, rotečih klicev od naše strani. Teh pa je premalo.

Poboljšajmo se! Vedimo, da se moramo k svojim svetim zatekati vedno, posebno še v času, kakor je naš! Vedimo tudi to, da je naš čas morda edinstvena prilika, da z izrednimi deli, za katere se Baragu v prošnji zatekamo, Bog proslavi svojega služabnika. Odslej naj bo med onimi, h katerim se v stiski zatekamo, tudi Baraga. Bog hoče tako. Udeležujmo se z veseljem Baragove devetdnevnice, ki bo po vseh cerkvah pred misijonsko nedeljo. (Prim. Kat. misijoni 1943-44, št. 1 str. 2.)

Od 22. do 28. oktobra:

Molimo za misijone.

Predzadnja nedelja v oktobru je misijonska nedelja. Cerkev nam na to nedeljo živo kliče v zavest, da ji je Kristus naložil misijonsko dolžnost, ker jo je ustanovil kot vesoljno Cerkev, v katero naj bi vstopili vsi narodi, in kot skrivnostno telo Kristusovo, ki mora rasti, dokler s Kristusom — glavo — ne zagospoduje nad vsemi narodi.

Mi smo po sv. krstu in sv. birmi udje Cerkve. Zato prehaja misijonska dolžnost na vsakega izmed nas. Vsak izmed nas mora skrbeti za zunanjo rast Cerkve skrivnostnega telesa Kristusovega, ki raste prav po misijonskem delu. Z veseljem izpolnujmo misijonsko dolžnost! Saj pravi sv. oče Pij XI.: »Misijonsko delo je najvažnejše in najsvetejše izmed vseh katoliških podjetij.«

V sedanjih razmerah bomo spolnili na najučinkovitejši način svojo misijonsko dolžnost z molitvijo v misijonske namene, o kateri je zapisal naš slavni misijonar Friderik Baraga: »Misijonarji ne bodo nikoli nič opravili pri nevernikih, če jih verni kristjani ne bodo podpirali z molitvijo.« — Molimo posebej še za slovenske misijonarje.

Od 29. oktobra do 4. novembra:

Molimo za Katoliško akcijo.

Zadnja nedelja v oktobru — praznik Kristusa Kralja — je skupni praznik vseh vej naše Katoliške akcije. Katoliška akcija ima pred seboj zvišen cilj: osvojiti hoče vse zasebno, družinsko in socialno življenje za Kristusa Kralja. Ta njen cilj je nadnaraven in ga zato z zgolj naravnimi sredstvi ni mogoče doseči. Ako bi se Katoliška akcija zanašala le zgolj na človeške moči, bi stala pred svojim ciljem kot neogljen otrok pred velikanom, kot človek, ki bi hotel s svojo lastno močjo prestavljati gore. V tej zavesti svoje človeške nemoči pa Katoliška akcija ne obupuje. Veruje, da ji Bog daje svojo pomoč. Veruje v obstoj, moč in zmago milosti božje. Zato uporablja za dosego svojega cilja prvenstveno tista sredstva, po katerih prihaja na njeno

delo rosa milosti božje: molitev in žrtev. Vse svoje člane zavezuje k nenehni molitvi in žrtvi za uspeh nalog, ki so jim zaupane. Poleg tega pa prosi tudi druge, da bi molili za njene visoke namene. Bodimo mi vsi, ki smo globoko prepri-

čani o potrebi Katoliške akcije med našim narodom, zvesti molivci po njenih namelih. Vedimo, da je tudi od naših molitev in žrtev odvisno, ali bo Kristus Kralj po Katoliški akciji zavladal nad našim narodom.

Dvoje apostolskih nalog zlasti za Marijine družbe

Pretekli Mali Šmaren je minilo dvajset let, odkar je bil v Ljubljani na Rakovniku veličastni *I. slovenski marijanski kongres*.

Glavni sklep tega kongresa je bil: *verski prerod* slovenskega ljudstva po prvi svetovni vojni, in sicer po Mariji in v zvezi s tem predvsem po Marijinih kongregacijah za može.

Koliko smo ta sklep tekom dvajsetih let uresničili in koliko ne, to ve seveda predvsem Bog.

Človeško govornje bi rekli, zlasti če mislimo na versko zavest v zadnjih treh letih, da se nam ta namera ni posrečila v zadostni meri. Kajti če bi bile v zadnjih dvajsetih letih na splošno in globoko doživele vse plasti našega naroda versko obnovo, bi gotovo ne mogla *brezbožna komunistična OF* šteti v svojih vrstah toliko privrženecv in simpatizerjev, kot je to bilo mogoče opazovati v zadnjih treh letih.

Kljub temu pa moramo reči, da je marijanski kongres l. 1924 v zvezi z evharističnim kongresom l. 1935 in kongresom Kristusa Kralja l. 1938 pripravljala tla, na katerih začenja v resnici ne samo zoreti, ampak tudi že kazati sadove verska obnova med nami.

Ce že ni bil sad *I. slov. marijanskega kongresa* dvig kongregacij za mladeniče in može, kot je to hotel kongres s svojimi resolucijami doseči, so se pa vendarle lepo razvile in okrepile po številu članstva in po smotrni organizaciji *dijaške kongregacije*. Mnogo *evharističnega žioljenja* je zanesel evharistični kongres l. 1935 zlasti v vrste mož in fantov; kongres Kristusa Kralja pa vzbudil pri marsikomu potrebo *po katoliški zavesti tudi v javnem žioljenju*.

In tako se zdi, da sta zlasti v zadnjem času iz tega po kongresih oplojenega verskega gibanja pognala dva pojava, ki kažeta v resnici na široko in na globoko versko obnovo *posebej za mesto Ljubljano*. Ta dva pojava sta: *mesečne stanovske obnove in posvetitve brezmadežnemu Srcu Marijinemu*.

Kdo bi bil mislil pred par leti, ko je zbral »Prerod«
peščico zavednih mož in fantov k prvi mesečni obnovi v Ljubljani, da bo v tako kratkem času narasla armada mož in fantov, katerim bo za mesečno obnovo tudi ljubljanska stolnica premajhna! Saj šteje danes ta armada, ki je po svoji organizaciji v podrobnosti izpeljana, malo manj kot 2000 mož

Jul. Quaglio: Upanje. Ljubljanska stolnica.

in fantov, ki pripadajo najrazličnejšim stanovom. Kako lep pogled je na te može in fante zlasti zjutraj, ko pristopajo skupno k mesečnemu sv. obhajilu.

Prav tako lepo se razvija *mesečna obnova za žene in dekleta*, dasi sta po številu udeleženk ena kot druga znatno manjši od mož in fantov. In tu se nudi zlasti našim kongregacijam lepo apostolsko polje. Naj bi si odbori posameznih kongregacij omislili *kartoteko, razdeljeno po ulicah*, za vse žene in dekleta. In potem naj bi razdelili odbori te žene in dekleta posameznim članicam svojih kongregacij, da pritegnejo k mesečni obnovi tudi še tiste žene in dekleta, ki morda še nič ne vedo o pomenljivi verski obnovi. Da se članice Marijinih družb tudi same redno in vestno udeležujejo teh obnov, je samo po sebi umljivo, četudi so mesečne obnove namenjene predvsem tistim ženam in dekletom, ki niso organizirane v nobenem verskem društvu.

Drug pojav, ki kaže posebej na versko obnovo naših ljubljanskih družin, so številne *posvetitve brezmadežnemu Srcu Marijinemu*. Tudi tu moremo zaznamovati najlepše uspehe. Župnija Moste n. pr. šteje nad 1400, župnija Št. Peter nad 2000 družin, župnija Vič nad 800, ki so se posvetile Srcu Marijinemu. In kar je posebej omembe vredno: med temi družinami je mnogo takih, ki so bile doslej zelo odtujene verskemu življenju.

Seveda pa so ravno te družine, ki so doslej živele versko mlačno ali pa Cerkvi popolnoma odtujeno življenje, *posebnega varstva potrebne*. Potrebno je, da jih nekdo navaja k izpolnjevanju dolžnosti, ki so jih prevzele s tem, da so se posvetile Srcu Marijinemu. Potreba je, da ostane *tudi v teh družinah skupna družinska molitev — zlasti molitev sv. rožnega venca*, da tudi te družine prejema *mesečno svete zakramente ob prvih petkih in prvih sobotah*, da imajo naročen vsaj en verski list (*Bogoljub, Glasnik Srca Jezusovega, Cvetje*) in po možnosti tudi en politični katoliški list, da izpolnjujejo obljube, ki smo jih dali Materi božji pri lanski rakoniški posvetitvi (*posvečevanje Gospodovih dni, zatiranje bogokletstva in nespodobne mode, ure-*

jeno družinsko žioljenje, odprava sovraštva in sebičnosti). Če se te na splošno versko mlačne, pa po posvetitvi vsaj zaenkrat za Boga pridobljene družine ne bodo živo zavedale teh dolžnosti, ne bo posvetitev imela nobenega trajnega sadu. — Zato je dolžnost vseh apostolov in zlasti Marijinih sinov in hčera, da posvečajo svojo apostolsko skrb tudi tem družinam. Tudi v tem oziru naj odbori Marijinih družb dobijo *kartoteko posvečenih družin*, razdeljeno po *posameznih ulicah* in naj skrbijo po svojem članstvu, da bodo te družine *pod nenehnim apostolskim nadzorstvom za izpolnjevanje dolžnosti, ki jih nalaga posvetitev brezmadežnemu Srcu Marijinemu*.

Pri relikviariju: 21. okt.

Taka relikviarija sta dva in se vsako leto na god sv. Uršule izpostavita na velikem oltarju ljubljanske uršulinske cerkve. Priložena pergamentna listina nas pouči, da sta to glavi iz tovarištva sv. Uršuline. Listino je izdal 18. maja 1656 kölnski nadškof Maksimilijan ob priliki, ko je relikvijski podaril avstrijskemu nadvojvodu Leopoldu Viljemu. Kako sta relikviarija prišla v Ljubljano, ni znano. Verjetno je, da ju je avstrijski dvor podaril ljubljanskim uršulinkam. Pristnost relikvijski je potrdil 13. avgusta 1749 ljubljanski škof Attems in podal 40 dni odpustka onim, ki jih počastijo.

Bog - stan - narod

Iz dnevnega sodobnega življenja je vzeto to geslo. Lepo in pomenljivo pa postane zlasti v luči svete vere.

B o g

Ali ne kličejo vsi zadnji papeži, da se marajo ne samo posamezniki, ampak človeška družba kot taka vrniti nazaj k Bogu in od njega razodetim božjim naukom in zapovedim. »Človeško družbo«, tako je zapisal papež Leon XIII. že v okrožnici Rerum novarum (1891), »bo ozdravila samo obnova krščanskega življenja in krščanskih ustanov.« Podobno govori papež Pij XI. v okrožnici Quadragesimo anno (1931): »Zoper žalostno razdejanje duš, ki vlada v svetu, ni drugega pripomočka, kakor da se ljudje odkrito in iskreno vrnejo k evangelijskim naukom, k pokorščini do božjih zakonov, h krščanskim krepostim.« In kolikokrat ponavlja sedanji sv. oče Pij XII. resnico, ki jo je v svojem božičnem nagovoru l. 1941 izrekel svetu sledeče: »Le eno zdravilno sredstvo proti splošnemu razdejanju je, to namreč, da se vrnemo k oltarjem, tja, kjer so nekaj črpali nešteti rodovi vernikov blagoslov in notranjo moč za izpolnjevanje svojih dolžnosti. Vrniti se moramo k veri, ki je razsvetljevala poedince in družbo.

Osrednje vprašanje vsega našega osebnega in skupnega družabnega življenja je torej, da ga osredotočimo okrog enega samega žarišča, kjer se bo zlivalo v eno ter dobivalo pravi smisel vse, prav vse, kar je v njem prijetnega in veselega, pa tudi bolečega in žalostnega. Tako osrednje žarišče vsega človeškega žitja in bitja pa je edino Bog. Zato je zlasti še za družabno življenje osrednjega pomena Kristusov izrek: »Iščite najprej božjega kraljestva in vse to (t. j. vse časno) se vam bo navrglo« (Mt 6, 33).

S t a n

Vprav nasprotje med delavci in delodajalci je danes tisto veliko zlo, ki tira vso človeško družbo v pogubo.

Po sedanjem razmerju so delavci samo delavci. Gre jim plača za opravljeno delo, nimajo pa nobene pravice, odločevati o gospodarjenju samem. Nihče jih ne vpraša, kaj se proizvaja in koliko, kako naj se podjetje upravlja, kako porablja dobiček in tako dalje. Delavci pa si žele,

ZAPISKI

Mnogo še manjka. »Čim več je pokore in zadoščevanja, tem bolj moremo upati, da se nas bo Bog usmilil. V Ljubljani — na žalost — pri spokornih pobožnostih večina ni sodelovala. Prav nobenega smisla nima za pokoro in žrtve.

Ni bilo tako kakor v Ninivah. Tam so se ob prerokovi napovedi, da bo mesto kmalu razdejano, če se prebivalci ne bodo spokorili, vsi, prav vsi spreobrnili in se oprili pokore. Bog jim je prizanesel. Pri nas se pa mnogi ne spametujejo in ne obrnejo k Bogu, čeprav nas zadevajo nesreče in stiske in nam preti še večje gorje. O sebi mislijo, da so dobri kristjani, a pokore in spokoritve ne marajo. Brez pokore pa ni pravega krščanstva. Telesno pokoro zametujejo kot nekaj zastarelega ali celo kot nekaj poniževalnega...« (Glasnik str. 107.)

Se to, kar nekateri versko-mrzli in v snov zatopljeni sloji ljubljanskega mesta v verskem in cerkvenem pogledu store, je zgolj zunanost, je tako hladno, brez srca in brez duha, da mora dobrega vernika navdati z žalostjo in nevoljo. Saj prav taki, ki mislijo, da so nekaj več, ne dajejo dobrega zgleda v verskih stvareh in se ne zmenijo, da bi skupno z vsem občestvom pomagali odvrniti božje šibe in poskušnje, ki smo jih s svojo malomarnostjo in grešnostjo zaslužili.

Morda edina lepa lastnost površnih ljudi je v tem, da se — rekel bi — s tenkovestno pozornostjo udeležujejo pogrebnih sprevodov, manj pa molitve, ki je mnogim nepotrebna pritiklina. Toda samo telesna navzočnost rajnim nič ne koristi. Ni dolgo, ko je bil pogreb neke osebnosti iz trgoveškega združenja. Kako številna udeležba! Toda med sprevodom samo klepanje, modrovanje, neumestne opazke. Da se le iznebe misli na smrt in pokoro! Še takrat, ko se ob grobu opravijo sklepane molitve za rajne in dostavijo trije »očenaši« za pokoj rajnega in rajnih, se redko sliši, da bi navzoči lepo odgovarjali in se udeležili skupne pobožnosti. Ali nemo stoje zraven, ali pa kvečjemu zganejo ustnice, kakor bi nekaj zagodrnjali. To je graje vredna malomarnost, ki je

žaljiva tudi za sorodnike in bi jim bila glasna skupna molitev le v tolažbo. Molitev naj je in naj bo jasen dokaz iskrenega sočustvovanja in prijateljstva. Toda ob takih žalnih in žalostnih prilikah človek dobi vtis, kakor da se nekateri sramujejo izreči prošnjo k Bogu in pokazati svojo versko zavednost. Ubogo človeče! Kmalu bo prišel čas, ko bodo tvoje revne kosti polagali v hladno zemljo! Kaj bo s teboj in s tvojo dušo, ko se do Boga in cerkve tako neobčutnega in brezbriznega kažeš! Ali boš takrat zadovoljen, če bo stala le kopica človeških kalupov poleg tvojega groba in bodo komaj čakali, da se povrnejo hladni — kakor so prišli — na svoje domove!

To ja: Vencev in cvetja cele kupe in skladovnice! Ne grajam. Toda ta reč rajnim nič ne koristi. Molitve in svetih maš in dobrih del hočejo in pričakujejo. Na to pa večina raje pozablja.

Kdaj bomo dosegli v odnosih do Boga molitveno in spokornostno vzajemnost. Kdaj bomo vsaj v teh najnujnih stvareh edini, če nas še tako bridki časi, kakršni so danes, ne strnejo v eno!

Slabo, zelo slabo mnenje bi človek moral imeti o »beli« Ljubljani, če bi razgalil lahkomišljenost, drznost in brezobzirno nastopanje nekaterih mladih ljudi po ulicah in sprehajališčih. Objestnost in razgrajajoče vedenje vihrave mladine uvažujemo in ne devljemo na tehtnico; toda resnost časa, ki ga preživljamo, trpljenje in krizi, ki tlačijo večino sodobnikov, bi zahtevala nekoliko drugačno nastrojenje tudi pri teh, ki jim je lahkomišljenost značilna poteza.

Kam to kaže, če spremlja mlad — recimo gospodič — mlado gospodično na javnih prostorih z okoli pasu ovito roko. Pa tako brez sramovanja in brez zadrege, kakor da je to kakšno junaštvo ali celo čednost! Da bi vsaj mladenka odklanjala tako drzko naklonjenost! Pa nič!

Nedavno (30. julija) je šla zjutraj, ko se je v cerkvi prav pričela glavna maša, tropa čedno oblečenih mestnih mladostnih (menda ponočnjaških) oseb obojega spola po ulici. Ali menite, da so vstopili in šli k službi božji? Nekaj korakov naprej so se poslavljali. Ne jemljejo dobrega imena, saj ga taki tako kot tako nimajo kaj prida, če trdimo da so noč prebili kdo ve pri kakšnih zabavah, pri jedač in pi-

da bi ne bili več samo delavci, ampak družabniki, ki bi imeli besedo tudi pri razdeljevanju dobička, pri upravi, ki bi bili morda tudi so-lastniki.

Teh želja ne moremo obsojati, težko pa jih je uresničiti.

Najlaže jih bo uresničiti, da se strnejo udje istega družabnega telesa v medsebojno skupnost. Delavci, poslovodje, predsedniki in ravnatelji in podjetniki enega podjetja tvorijo gospodarsko skupnost, vsa podjetja iste vrste zopet skupnost, skupnost vseh podjetij iste vrste en stan.

S tem nastane pravi družabni red, delodajalci in delavci s skupnim trudom proizvajajo dobrine ali opravljajo posle in splošno sodelujejo za skupno blaginjo.

Na ta način bo dobil delavec zopet svoje pravo dostojanstvo, se bo včlanil v družbo in bo deležen skupne blaginje. Tako bo dobil tudi novega veselja za delo, vesel bo svojega poklica, delo mu ne bo prekletstvo, ampak služba božja, služba človeštvu, služba družini.

Narod

Kristusov nauk uči, da se mora ljubezen držati reda, ki ga je določil Bog. Ta red pa zahteva, da večjo ljubezen in obilnejše dobrote skazujemo tistim, ki so z nami posebno tesno zvezani.

Tudi božji Učenik je pokazal s svojim zgledom, da mu je bila rodna zemlja posebno draga; zjokal se je zaradi skorajšnjega razdejanja svetega mesta.

Po njegovem zgledu Cerkev tudi danes poudarja posebej ljubezen do lastnega naroda. To je n. pr. storil sedanji sv. oče Pij XII., ko je v govoru po radiju na sveti večer 1941 kot pogoj za rešitev iz sedanjih stisk naglasil pravice narodnih manjšin, rekoč: »V novi ureditvi, zgrajeni na nravnih načelih, ni prostora za odkrito ali zahrbtno zatiranje kulturnih in jezikovnih posebnosti narodnih manjšin, ne za zatiranje in zaviranje njihovega gospodarskega razvoja, ne za omejevanje ali uničevanje njihove naravne plodnosti. Čim vestneje pristojna državna oblast spoštuje pravice manjšin, tem laže in uspešneje more zahtevati od svojih podanikov lojalno spolnjevanje državljanskih dolžnosti, ki so vsem skupne.«

Kako zelo odgovarja ta nauk zahtevam človeškega srca. Kako zelo pa je tudi v nasprotju z brezbožnim komunizmom, ki dosledno uri in šola ljudi v dosego svetovne revolucije za so-vraštvo do vsakega naroda, predvsem pa svojega!

Marija božja in naša Mati

(Za praznik Marijinega materinstva.)

Pred par desetletji je tudi nad nami zavladal običaj, da en dan v letu posvečujemo materam na tako imenovani »materinski dan«.

Podobno pa obhaja tudi sveta Cerkev že od nekdanj poleg drugih Marijinih praznikov in soproznanikov praznik »Marijinega materinstva in sicer drugo nedeljo v oktobru.

Ta praznik naj nas živo spomni, da je Marija v resnici Mati božja, pa tudi Mati vsega človeštva in posebej mati vseh kristjanov.

1. Marija je Mati božja. — Marija je res mati, ker je rodila pravega človeka. Kajti Kristus je pravi človek, ima človeško naravo, dušo in telo kakor mi. — Marija pa je tudi mati božja. Sicer je sv. pismo nikjer ne imenuje izrečno s tem imenom: Mati božja. Toda tistega, ki ga je Marija rodila in je na njem vršila vse materinske posle in dolžnosti, tistega sv. pismo naravnost imenuje Sina božjega in mu prideva take lastnosti, kakršne ima samo Bog. — Sin Marijin je torej pravi človek, je pa tudi pravi Bog. Tako sta dve naravi, božja in človeška, v eni osebi Kristusovi. In tega Kristusa, Boga-človeka, je rodila Marija. Zato je resnično božja Mati. Nobenega trenutka v življenju Kristusovem ni bilo, da bi On ne bil Sin Marijin in, odkar je spočela, nobenega trenutka, da ne bi Ona ne bila božja Mati.

2. Marija pa je tudi mati vsega človeštva, posebej še vseh kristjanov. Marija je namreč obenem s Kristusom sodelovala pri našem odrešenju in kot srednica milosti še vedno sodeluje pri odrešenju posameznih ljudi.

Res je, da nam je Kristus s svojim trpljenjem in smrtjo zaslužil in pridobil milost odrešenja, da smo postali otroci božji in dediči, medtem ko smo bili po Adamu otroci teme in kandidati pekla.

Tudi Marija je sodelovala pri Kristusovem odrešilnem delu in tako pomagala zaslužiti za nas milost božjo. Sodelovala je pri spočetju in vzgoji božjega Jagnjeta, sodelovala na križevem potu Kristusovem in zlasti še ob smrti Kristusovi, ko je stala s trpečo dušo pod križem toliko časa, da je bila dopolnjena življenska naloga, ki jo je dal Oče Sinu in njegovi Materi. — Kakor je torej Kristus s svojim trpljenjem kot oče rodil novo človeštvo, tako je Marija kot mati, ki je obenem s Sinom trpela, rodila novo človeštvo.

In to rojstvo se v posameznih dušah s sodelovanjem Marijinih neprenehoma obnavlja. Kajti

jači, pri petju in plesu. Zjutraj pa s težko glavo in z obteženo vestjo namesto v cerkev — k nemirnemu počitku.

Ce kdo, bi zaslužili taki nevedni člani človeške družbe, ki kar nič ne uvažujejo splošnega položaja, ne splošne stiske, ne obupnega joka med našim narodom, da bi jih poslali na prisilno težaško delo kamor koli. Namesto da bi vsaj s priznanjem spremljali molitve in pokorila dobrih sorojakov, pa s svojim brezglavim početjem dražijo Boga in kličejo še naprej jezo božjo na nas in na človeški rod.

Kje so starši in kako umevajo vzgojo, če vse to dopuščajo ali mirno prenašajo!

O vzgoja! Kako si ponekod razdrta, prezrta in pomandrana!

Da, da! Tu je eden izmed virov vsega zla med nami! C.

Posvečuj praznik! Listi so poročali o smrtni nesreči v gozdu, ki se je zgodila v četrtek, 18. maja t. l., na praznik vnebohoda Gospodovega.

Ta dan dopoldne je šel, kakor smo brali, upokojeni sprevodnik drž. žel. Peter Zidan, v hosto na Golovec pri Ljubljani, da je tam za rakovniškim ribnikom izkopal drevesne šture. S tem si je hotel napraviti nekaj drv, ki zanje trda prede. Pri tem nelahkem delu se je zvalil težak štor prav nanj, ga podrl in mu zmečkal prsni koš. Prepeljali so ga v splošno bolnišnico, kjer je zaradi notranjih poškodb kmalu umrl.

Pokojni je bil star 44 let. Poročevalec dnevnega časopisa mu je dal sicer dobro spričevalo, ko je omenjal, da je bil rajni miren in delaven človek in da ga je mnogo njegovih stanovskih tovarišev, prijateljev in Galjevičanov pospremilo na pokopališče.

Pozabil pa je dostaviti, da je bil tisti četrtek zapovedan praznik vnebohoda Gospodovega. Vernemu katoličanu se ob takem poročilu vsiljuje nehote svarilna misel in vprašanje: Ali je bilo potrebno, da je pokojni moral prav na tako velik zapovedan praznik Gospodov iti na težko delo v gozd? Ne upamo si trditi, da je ta nesrečna smrt kazen božja, vendar bi se pa težko branili, če bi kdo vzporedil ta primer med razne druge podobne, ki jih navajajo knjige kot svarilo s poudarkom, da so dnevi Gospodovi sveti in da jih ne smemo skruniti s hlapčevskim delom.

V olajšavo bi mogli vzeti okoliščino, da je danes trda za kurivo, da še za denar ni zlepa dobiti polenca ali koščka premoega. Toda za tako odkopavanje štorov bi se pa že moglo počakati. Gotovo ni bilo nujno, da bi se moralo to delo izvršiti prav na praznik; saj upokojenci navadno razpolagajo z obilnim časom. Grešna razvada, da nekateri nič več ne ločijo praznika od delavnika, je vse graje vredna.

Družine se posvečujejo brezmadežnemu Srcu Marijinemu in obljubujejo zvestobo v spolnjevanju božjih in cerkvenih zapovedi, po drugi strani pa tolikokrat naletimo na tako neprijetne dogodke. Kako potrebno je, da je v posvetilno molitve sprejet tudi sklep: »Slovesno izjavljamo, da Gospodovih dni ne bomo skrunili s hlapčevskimi deli in grešnim veseljem, temveč jih posvečevali, hodili k maši in pridigil«

Iz življenja CERKVE

V Rimu je umrl papežev državni tajnik kardinal Alojzij Maglione. Ze julija so poročali, da si je zaradi prevelikega napora zadnjih mesecev moral iskati oddiha v svojem rojstnem kraju. Zdaj je boleznj podlegel. Ima pač tudi vojna vihra svoj delež pri smrti tako odličnega in veljavnega cerkvenega dostojanstvenika.

Še nam je v spominu, kako pogumno so se borili katoliški Španci za rešitev svoje domovine, ki je bila v resni nevarnosti, da jo pogoltne in uniči divji brezbožni komunizem. V zaupanju na Marijino varstvo so se srečno rešili te strašne krive vere, ki uničuje vse dobrine in pridobitve kulturnih ljudi. Z Marijino pomočjo so dosegli katoliški Španci svobodo in popolno zmago. Zato so se pa tudi v iskrenih skupnih cerkvenih svečanostih zahvaljevali nebeški Zaščitnici. Največja taka zahvalna slovesnost je bila v Saragosi, kjer je središče češčenja Marije imenovane Pilarske. Neštete množice vseh stanov in slojev z vlado in z zmagovalcem Frankom so se udeležile skupnega slavlja. Po sveti maši je general Franko sam imel prelep govor, ki je v njem poudarjal, da je španski narod zmagal le

vse milosti, zlasti milosti sv. zakramentov nam deli Bog po Mariji. O njej velja v polnem pomenu beseda: »Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje.« Podobno, kot da mati otroku telesno življenje, tako Marija kot duhovna mati daje in naklanja ljudem duhovno življenje in zato je v resnici mati vsega človeštva in posebej mati vseh kristjanov.

3. Če pa je že Marija mati vseh ljudi in vseh kristjanov, je še posebej ljubeča mati tistih, ki so jo posebej slovesno priznali za svojo mater. In to so storile v zadnjem času že prav mnoge naše družine s tem, da so se slovesno posvetile brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Po vsej pravici smejo te družine pričakovati njenega posebnega materinskega varstva. Kajti mati ne more pozabiti svojih otrok, ki so se še posebej izročili njenemu varstvu. Seveda je potrebno, da otroci ostanejo svoji materi vedno zvesti, tako da družine, posvečene Marijinemu Srcu, zvesto držijo, kar so obljubile na dan svoje posvetitve Materi božji. Potrebno je, da Marijinemu Srcu posvečene družine še v posebni meri vestno spolnujemo obljube, ki smo jih dali Materi božji lansko leto o priliki rakovniške procesije. Slovesno smo tedaj izjavili:

Gospodovih dni ne bomo skrunili.

Bogokletna beseda ne bo prišla iz naših ust.

Zahtevam nespodobne mode se ne bomo vdajali.

Zakonsko in družinsko življenje bomo živeli tako, kakor Bog hoče.

Ogibali se bomo grde sebičnosti in nizkega sovraštva, krivičnosti in grehov jezika.

Molili bomo vsak dan rožni venec zlasti po naših družinah.

Zadoščevali bomo tudi naprej Jezusovemu in Marijinemu Srcu s pobožnostjo prvih petkov in prvih sobot.

Ljudsko petje in koral

Ljudsko petje je nastarejši pa tudi najbolj učinkovit način cerkvenega petja. Ljudsko petje omenja, priporoča in kar ukazuje že sv. pismo nove zaveze samo.

Prvikrat v novi zavezi se je ljudsko petje razlegalo v Jeruzalemu v dvorani zadnje večerje. Ko je Gospod Jezus veliki četrtek po zadnji večerji postavil zakrament sv. Reš-

njeга Telesa in so pri prvi maši apostoli Jezusovo Telo in Kri prvokrat prejeli v obhajilu, so Jezus in apostoli »zapeli zahvalno pesem« — za prvo po obhajilno pesem psalme 113—117¹ torej naš Veliki Duhovnik z navzočnim ljudstvom.

Jezusovo in apostolov zahvalno petje po prvi maši so posnemali prvi kristjani in pri svojih shodih k božji službi »s psalmi, slavošpevi in duhovnimi pesmimi Bogu v svojih srcih hvaležno prepevali«. Sv. Pavel jih k takemu skupnemu petju v svojih pismih večkrat še posebej opominja.² Tako so prvi kristjani pri božji službi peli vsi hkrati, ali pa so po zgledu judovskega petja v templju bili ločeni v dva zbor: duhovniški ali levitski zbor, ki je naprej pel — in zbor ljudstva, ki je za duhovniškim in levitskim zborom petje povzemalo, mu odgovarjalo in psalme in slavošpeve nadaljevalo.

O podobnem petju prav prvih kristjanov poroča slavni judovski učenjak in modrijan Filon. Živel je ob Kristusovem času in umrl l. 50. po Kristusu. Med drugim pravi, da pri shodih kristjanov eden naprej poje, drugi pa vsi odgovarjajo, moške in žene.

Tudi pozneje, ko so se razmere ustalile in se je božja služba s svojimi različnimi opravili uredila, je največji del predpisanega petja oskrbovalo vse ljudstvo. Zlasti tam, kjer danes pri nas nikomur niti na misel ne pride, da bi ljudsko petje, petje vsega navzočnega ljudstva moglo nã vrsto priti: celo pri najslavesnejših opravilih, pri slovesnih petih mašah.

Petje pri slovesnih mašah je pri nas prihranjeno zboru in nikomur niti na misel ne pride, da bi naj tudi pri petih mašah prepevalo vse ljudstvo. In vendar je prav to velika želja Cerkve, veliko upanje papežev. Prav posebej je to upanje in srčno željo, da bi tudi pri slovesnem mašnem opravilu, pri petih mašah peli vsi ljudje, večkrat povedal svetniški papež Pij X. Zapisali bomo samo njegovo najvažnejšo besedo, ki jo po papeževi volji in predpisu Cerkve moramo sprejeti kar za cerkveno postavo in zapoved. Pij X. je takoj v svoji prvi okrožnici, vsemu svetu namenjeni, ki govori o cerkvenem petju, nam vsem pisal tudi tole: »Posebno naj se za to skrbi, da se gregorijansko petje zopet vpelje pri ljudstvu, da bodo verniki znova pri božji službi ved-

v duhu vere in globokega češčenja Matere božje. Njegove besede so bile ena sama hvalnica na čast Brezmadežni.

Vse to omenjamo še enkrat, da se bomo tudi mi Slovenci, ki nas ogroža isti nesrečni, satanski komunizem, s tem večjim zaupanjem oklepali naše mogočne Kraljice, ki je Zmagovalka krivih ver. Trdno smo prepričani, da naše zaupanje in naši klici k Mariji Pomagaj, ki je v naši sredi, ne bodo preslišani in da nam bo naša dobra Mati dodelila končno zmago in srečen mir. Naše pobožnosti, naše molitve, združene s pravo pokoro, naj ne prešajo, še množe naj se in rastejo v ljubezni in gorečnosti. Vztrajajmo, da bo zmaga tem veselejša in tem gotovejša!

Češčenje brezmadežnega Srca Marijinega napreduje. V prestolnem mestu Portugalske, v Lizboni, bodo po predlogu ondotnega nadškofa in kardinala in z odobrenjem svetega očeta Pija XII. zidali mogočno spominsko cerkev na čast brezmadežnemu Srcu Marijinemu v zahvalo, da Portugalska ni bila zapletena v sedanjo strahotno vojko.

Rešitev pri Bogu. V Zagrebu so imeli o binškojih prošensko spokorno procesijo, ki je združila 25.000 pobožnih udeležencev. Vodil jo je nadškof Štepinac; navzoči so bili zastopniki vseh oblasti. — Skupno romanje Hrvatov k Mariji Bistriški tudi letos vkljub vsem homatijam ni izostalo. Tudi tja je vodil svoje vernike nadškof sam. — Malodušnosti ne smemo pripravljati prostora, pač pa krepko vztrajajmo v prošnjah, ki naj dobe oporo v trdnem zaupanju na božjo Previdnost, ki bo vse tako uredila, da bo tudi za nas prav in nam služilo v dosegu končnega cilja.

Isto zaupanje do Marije Pomocnice, ki preveva nas, verne Slovence, navdaja tudi sosedne Hrvate, ki imajo svoje Brezje ali hrvatski Lurd v Mariji Bistrici. To svetišče bodo v teh letih popolnoma obnovili in prezidali in razširili, pa tudi poslikali. Pri načrtih za času primerno ureditev notranjčine, zunanjščine in bližnje okolice, ki naj ustreza tudi zdravstvenim in estetskimi zahtevam, sodelujejo vsi priznani domači umetniki.

¹ Mk 14, 26.

² I Kor 14, 26; Ef 5, 19; Kol 3, 16.

Stolnica v Ljubljani ni mogla sprejeti množic, ki so se zbrale na nedeljo Marijinega imena popoldne k presrčni, obenem pa veličastni pobožnosti, ko je po opravljenih molitvah po petdnevnici za rajne našega naroda prevzvišeni gospod knezoškof dr. Gr. Rožman slovesno blagoslovil oltarni križ, novi bronasti okvirni prestol za Marijo Pomačaj z Brezij in šest novih svečnikov. Vse te dragocene novosti, ki so umerjene in izdelane v soglasju z okolišem stranskega oltarja, napravijo mogočen vtis, dasi so mnogi pričakovali, da bo novi prestol — kakor je bilo napovedano — nekakšna svetla simetrija s prekrasnim tabernakljem na nasprotnem oltarju sv. Rešnjega Telesa.

V okvirju za čudodelno podobo Marije Pomočnice, ki je iz temnega bronca in bo primeren spomin na strašno vojno dobo, ko raznovrstno strelivo in ogenj bruha iz bronastih topovskih cevi — kakor se je izrazil prevzvišeni v svojem prelepo zasnovanem priložnostnem govoru — so vdlane tri vzbočene reliefne podobe, ki predočujejo najveselejše trenutke iz Marijinega življenja. Skoda, da so te mojstrsko izdelane podobe vidne le popolnoma od blizu.

Na levi strani je vpodobljeno oznanjenje Marijino, na desni rojstvo Jezusovo, v vrhnjem delu pa Marijino vnebovzetje. Vse tri prizore in njih pomen je prevzvišeni spretno povezal v svoj govor. Pri tretji podobi se je pa dalj pomudil, poudarjajoč, kaj vse je morala Marija pretrpeti — dasi najnedolžnejša in najčistejša — preden je dosegla plačilo in slavo v nebesih.

Ta misel je vredna poudarka in premisleka tudi za nas, ko se reka nenehnega trpljenja preliva po naši slovenski zemlji, ko zlasti toliko naših sorojakov prenaša gorje, kakršno človeka redkokdaj zadene. Po postajah križevega pota hodimo danes z Marijo tudi mi. Po teh postajah nas hoče božji Zveličar v svoji neskončni previdnosti pripeljati do srečnega vnebovzetja.

Ko se zanašamo na pomoč nebeske Matere, ki nas je doslej čudovito varovala, ko prosimo njenega varstva še za naprej, imejmo

no bolj dejansko sodelovali — kakor se je to nekdanj godilo.³

Temu gregorijanskemu petju, ki ga papež tako želi zopet vpeljati, z drugo besedo pravimo koral. Duhovnik pri strogo cerkvenih opravilih, pri maši, slovesnih jutrnjicah (»molitvah«) veliki teden, o božiču, za verne duše, pri pogrebih, če so »z biljami«, vedno poje samo koral. To je najstarejša, pa tudi najbolj plemenita in umetniško najbolj čista in največ vredna vrsta cerkvene glasbe, posvečena po več ko tisočletni, marsikrat kar skoraj že po dvatisočletni rabi.

Pri nas je koral iz ljudskega petja popolnoma zginil. Pojo ga pa še precej Francozi, tako da zna menda vsak veren Francoz peti ves dolgi latinski »Credo«, t. j. »vero«, kakor se poje pri slovesni peti maši. In sicer ga poje koralno, tretjega iz Vatikanske izdaje, kakor se ponavadi jemlje za »Angelsko mašo«, ki smo jo peli pri obeh velikih shodih, pri evharističnem kongresu — shodu sv. Rešnjemu Telesu na čast — in kongresu Kristusa Kralja. Naši lurški romarji so pripovedovali, da jih je prečudno prevzemalo petje te latinske vere pri večernih procesijah pred votlino, ko so tisočera grla grmela ta »Credo«.

Korala pri nas ne ljubijo niti organisti niti pevci pa tudi poslušavci ne prida. Največ zato, ker ga organisti premalo razumejo in zato pevcev — če bi kdo tudi hotel — ne morejo naučiti, da bi koral zares dobro peli. Zato večina organistov in zborov koral odriva, da ga pojo samo takrat, kadar na koru ni toliko pevcev, da bi mogli kaj drugega peti, ali pa ga hranijo za advent in post. — Če je pa koral lepo zapet, je zelo lep, resnobno veličasten, umetniško pa visoko nad vsemi drugimi vrstami petja. Ko bodo vse skladbe ne samo naših, ampak tudi največjih skladateljev že davno pozabljene in bodo — če pojde prav po sreči — morda le še kdaj ob posebni zgodovinski priliki katero šli iskat v zaprašene shrambe in takemu mrliču skušali vdahniti malo življenja, se bo koral še vedno enako živo razlegal po največjih, najslavnejših stolnicah sveta. Morebiti se bo v mogočni glas angelskih trobent, ki bodo klicale k poslednji sodbi, prihajajočemu Sodniku v pozdrav z zemljè zaupno mešalo petje resnobno slovesnega gregorijanskega korala.

Kako je tak koral lahko všèc tudi neizobraženemu ušesu, preprostem srcu, sem doživel kaka tri leta po našem prvem kongresu. Na

³ Motu proprio, 22. nov. 1904. Kako je Pij X. koral cenil, kaže najbolje njegova želja, da bi mu za slovesno kronanje pri maši peli koralno angelsko mašo — kar se je tudi zgodilo.

postaji daleč doli na Dolenjskem stopi k meni preprost mož in me nagovori: »Gospod, ali niste vi ono leto v Ljubljani, ko nas je bilo toliko na Stadionu, komandirali petje?« — »Sem.« — »Veste, gospod, ne morem pozabiti, kako je bil tisti »Kyrie« lep. Kar zaplavalo nam je petje nad glavami, kaj tako lepega še nikoli nismo slišali. In vsa maša: kako je bila lepa! — Res, gospod, prav vesel sem, da sem na Vas naletel. Spet me je tisto lepo petje kar prevzelo.«

In kako so tuji občudovali prav enoglasno koralno petje osemstoglovega zbor! Da papeškega lista, ki je na dolgo in široko več dni zapored navdušeno pisal tudi o našem petju, niti ne omenjam, naj povem samo to, da sta dva francoska znanstvena časopisa⁴ prav to naše koralno petje pred vsem svetom poveličevala. Samo en stavek iz tega poročila o našem tedanjem koralnem petju naj napišem: »Bil je pač najlepši zbor, ki sem ga kdajkoli slišal!«⁵

Kaj sedaj? Prav sredi tega pisanja mi je neki glasbeno izobražen gospod tole nasvetoval: Ali bi ne bilo dobro, če bi v ljubljanski stolnici kdaj pri slovesni maši poskusili z ljudskim petjem? Tako da bi vsi ljudje peli latinsko koralno angelsko mašo? Saj je že precej znana in ljubljanski pevci bi za tako priliko prav gotovo radi prišli med vernike pomagat, da bi se petje laže razvijalo in mogočnejše glasilo. —

To se pravi, da je morda le že začela vsaj kliti, če že ne rasti misel, že pred tridesetimi leti vržena v Bogoljuba (l. 1913.) in pozneje ponavljana v Cerkvenem Glasbeniku. Ta misel, da bi se bilo treba potruditi, da bi se koral tudi pri nas razrasel v ljudsko petje — kakor zahteva papež, k čemur nas vabi Cerkev.

Za začetek bi se povsod kar lahko začelo z odgovori pri maši. S slovenskim odgovorom pri evangeliju: *In s tvojim duhom* — in še: *Slava tebi, Gospod!* ne bo nikjer

⁴ Revue du Chant Grégorien, marca-aprila 1936 in Revue Liturgique & Monastique, 21. letnik, 4. štev. pod naslovom: Le chant grégorien en Yougoslavie — Koral v Jugoslaviji.

⁵ Naše slovensko ljudsko petje isto poročilo na vso moč hvali; n. pr. »Pela ni samo procesija in molila, ampak vsa velika množica, nagneta na hodnikih, je pesmi povzemala in ponavljala... Pripomniti hočem še to, s kakšnim globokim občutkom so zapeli »V zakramentu«... »Te Deum — zahvalna pesem — je donela zmagoslavno... Vprašal sem, kako so tak uspeh mogli doseči. In odgovorili so mi, da se je ves narod na shod pripravil šest mesecev. Škof je naročil, naj se vse pesmi uče po vseh župnijah in vseh šolah. Naročilo so izpolnili...«

trdno in neomajno zaupanje, da bo Marija z nami vsekakor do konca dni. S tem ni rečeno, da smo prehodili že vse postaje svojega križevega pota. Čakajo nas morda še hude preskušnje. Toda Marija je z nami! Ne omahujmo in ne omagujmo! Saj je Marija naša mati, saj so ji znane naše tegobe in naše stiske, saj njeno brezmadežno Srce bije za nas in za vse, ki se ji z ljubeznijo zaupajo. Naj se zgodi, kakor molimo v cerkveni molitvi na praznik Marijinega imena: »Daj, prosimo, vsemogočni Bog, da bodo tvoji verni, ki se radujejo imena in varstva presvete Device Marije, na njeno milostno priprošnjo rešeni vseh nadlog na zemlji in zaslužili priti v večne radosti in nebesih!«

Stanovitna molitev in pokora.

Po želji in naročilu prevz. g. dr. Gr. Rožmana, ljubljanskega škofa, smo pričeli avgusta z novo pobožnostjo devetih prvih petkov in peterih prvih sobot. V vabilu, ki poziva vse Slovence na ti dve skupni zadoščevalni verski vaji, beremo uvaževanja potreben izrek sv. očeta Pija XII. z dne 11. jun. t. l.: »Kdor bi hotel od brezmadežne Device Marije izprositi konec šib — brez resnega sklepa krščanske prenovitve zasebnega in javnega življenja, bi zahteval od Boga, naj pusti krivde nezaknovane; zase pa pravico, da si uredi življenje po razbrzdanih strasteh, ne pa po božjih zapovedih. Takšna prošnja bi bila v opreki s krščansko molitvijo, bi bila žalitev božja, bi bila izzivanje pravične jeze božje, obenem pa dokaz zakrnjenosti v grehu«. S temi pobožnostmi se bomo duhovno pripravili za darove božjega usmiljenja. Zaupajmo trdno v moč skupne molitve in skupnih spokornih del!

Gor. Logatec. Na praznik Marijinega vnebovzvetja je imela Marijina družba v Gor. Logatcu lepo slovesnost: Po temeljiti duhovni pripravi, ki jo je vodil župnik Jože Kapus, je bilo sprejetih 20 deklet. V cerkvi pred glavnim oltarjem rožnovenske M. B. je voditelj duhovnih vaj v toplem nagovoru navduševal dekleta za apostolsko delo. Marijina deklinška družina šteje zdaj 45 članic, ki redno vsak mesec prihajajo k shodom. Z zanimanjem prihajajo tudi k sestankom za pouk o Sv. pismu. Novim članicam želimo Marijinega varstva in

vztrajnosti, celi Marijini družbi pa kar največ blagoslova pri njenem delu.

Posebna potrditev posvetitve. Da bi se posvetitev brezmadežnemu Srcu Marijinemu bolj krepko poudarila in bolj globoko zasidrala v omahljivih srcih, so v veliki župniji ljubljanske okolice, pri D. M. v Polju, na Veliki Smarijin dan, ko so imeli proščenje, pripeljali gospodarji svoje družinske člane do najmanjših k popoldanski slovesnosti v cerkev. Tam so se razvrstili v procesiji k oltarju Marije vnebovzete, ker so oddali posvetilne diplome. Nič manj ko 1300 družin je na ta slovesni način potrdilo svoje posvečenje premilemu Srcu naše nebeške Matere.

Bomba iz letala je pokončala sredi avgusta življenje našemu rojaku iz Zagorja o. S., Rudolfu Mecilošku, ki je bil zadnje čase mestni župnik katoliških vernikov v Kraljevu (Srbija). Naša diaspora (versko-mešan kraj) je z rajnim zgubila vnetega dušnega pastirja, ki ga bodo pogrešali zlasti tam naseljeni Slovenci in vsi katoličani te župnije in okolice. R. i. p.!

Vnebovpijoči zločini. Dognalo se je, da je bil 17. novembra 1943 ubit od komunistov č. g. Ludovik Novak, salezijanski duhovnik Mladinskega doma na Kodeljevem, kot 32. žrtve, ki jo je zahteval komunisti med slovenskimi duhovniki. Ugrabili so ga v rodnem kraju blizu Vrem na Krasu, kjer je obiskal svoje sorodnike. Novi mučenec na slovenskih tleh naj prosí pri Bogu za domovino, da bi bila rešena komunističnega zla.

Po desetih mesecih so pripeljali ostanke od komunistov ubitega begunskega župnika Viktorja Turka začasno na ljubljansko pokopališče. Pogrebna slovesnost se je izvršila ob res pobožni udeležbi številnega občinstva in duhovnih sobratov. Pokoj njegovi duši!

M. R. se po obljubi zahvaljuje presv. Srcu Jezusovemu, prečistemu Srcu Marijinemu in vsem svetnikom za podeljeno milost.

težav.⁶ Pa tudi latinski mašni odgovori bi ne delali kdo ve kaj préglavice. Saj jih ljudje pogosto slišijo. Samo treba bi jih bilo peti povsod enako in — pravilno. Prav tako koral sploh, zlasti tiste speve, ki naj bi jih pelo vse ljudstvo, ki naj bi v ljudskem petju postali ljudska lastnina.

Morebiti bi kdo ugovarjal, češ latinski koral je za nas pretežek. — Oho! Za nas Slovence, po naravi pevce z dobrim posluhom, čistimi, jasnimi glasovi naj bi bil pretežek, ko ga pa misijonarji nauče neuke ljudi, ki jih izpreobrnejo, da pri peti maši latinski koral vsi pojo. Kar morejo ti preprosti in trdi ljudje, naj bi bilo nam pretežko... Samo začeti bo treba, kakor smo z ljudskim petjem kar začeli na škofovo besedo — in je šlo.

Naše Cecilijino društvo se je tik pred to vojsko dogovarjalo z našim prevzvišenim ljubljanskim škofom Gregorijem doktorjem Rožmanom, da bi se z njegovo pomočjo v škofovih zavodih za naše organiste pripravil večdnevni tečaj, kjer bi se organisti učili koral in se pripravili in navdušili za ljudsko petje. Tako bi se vsi zbori naučili koral povsod enako peti, kakor ga doslej znajo peti vsi ljubljanski zbori in še skoraj vsi zbori z ljubljanske ravnine, ki so se ga z veliko pridnostjo, pa tudi z veseljem priučili za oba naša velika kongresa. Od zborov bi ga hitro prevzeli ljudje, zlasti mladina kar igraje.

Pa si lahko mislimo, kako bi tako skupno petje naša slovesna opravila prečudno poviševalo. Kakšen mogočen vtis bi tako ljudsko petje pri slovesni maši napravilo na tuje goste pri naših velikih, slavnostnih shodih. Kako brez vse primere veličastnejše bi bilo petje sto tisoč grl na Stadionu, ko je sedaj že petje samo osem sto pevcev udeležence iz drugih narodov tako nedopovedljivo prevzemalo... Ali to ni premisleka vredno?

KI.

⁶ Seveda pa — celo po Ljubljani — zadnjega marsikje pojo nápačno. Padejo namreč še le na zlogu te-bi — namesto že na zlogu: t-e-bi; takole je pravilno:

Glas se namreč v evangeljskih sklepih vedno zniža na četrtem zlogu od zadaj; nikdar že na tretjem. Posebno smešno je zniževanje na zlogu — bi —, če se ta odgovor poje četverglasno, ko višji glas po notah opleta kakor krava z repom po muhah. Samo poglej:

